

QUÈ HEM FET FINS ARA?

El darrer que hem treballat és el màxim comú divisor amb exercicis i propietats utilitzant la descomposició factorial i també començar la part d'equacions diofàntiques.

CLASSE D'AVUI 07/12/2020

Avui continuem amb un exercici que un estudiant ha demanat de fer i a continuació l'estudi de les equacions diofàntiques i el començament de les congruències.

(7) Demostreu que si $x|y$ i $y|2x$ llavors o bé $|x|=|y|$ o bé $|y|=2|x|$.

A partir de les hipòtesis tenim: $y = kx, 2x = k'y$ per certs enters k, k' . Llavors:

$$\left. \begin{array}{l} y = kx \\ 2x = k'y \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} y = kx \\ 2x = k'kx \end{array} \right\}$$

- Si $x = 0$ llavors $y = 0, 0 = k'y \Rightarrow y = 0, 0 = 0$ per tant $x = 0, y = 0$ que

verifiquen la conclusió: $|x|=|y|$ o bé $|x|=2|y|$.

- Si $x \neq 0$ llavors $2 = k'k$. Ara tenim dos casos:
  - Primer cas: $2|k \Rightarrow k = 2k''$ per cert $k'' \Rightarrow 2 = k'2k'' \Rightarrow 1 = k'k''$; per tant $k' = k'' = \pm 1 \Rightarrow k = \pm 2 \Rightarrow y = \pm 2x, 2x = \pm 1 \cdot (\pm 2)x$ aleshores $y = \pm 2x$ i llavors $|y|=2|x|$.
  - Segon cas: $2|k' \Rightarrow k' = 2k''$ per cert $k'' \Rightarrow 2 = 2k''k \Rightarrow 1 = k''k$; per tant $k = k'' = \pm 1 \Rightarrow k' = \pm 2 \Rightarrow y = \pm 1x, 2x = \pm 2 \cdot (\pm 1)x$ per tant $y = \pm x$ i llavors $|y|=|x|$.

Equacions diofàntiques (continuació)

Un darrer exemple introductori:

EX.: Doneu solucions de l'equació diofàntica $9x + 18y = 2$.

No té cap solució perquè si tingués una solució (x, y) , llavors veiem que $3|9, 3|18$ i per tant per linealitat $3|9x + 18y = 2$ i aleshores 3 hauria de dividir a 2 cosa que és impossible: $3 \nmid 2$. Per tant no pot haver-hi cap solució. Aquest raonament també le podríem haver fet amb el nombre 9. En general podrem repetir el raonament amb qualsevol divisor comú de 9 i 18 i per tant sembla que el nombre amb el que serà més fàcil veure si no és possible que tingui una solució serà el $\text{mcd}(9, 18)$ perquè és el divisor comú més gran.

Amb aquests exemples s'intueix el resultat següent:

PROP.: L'equació diofàntica $ax + by = c$ té solució si i només si $\text{mcd}(a, b)|c$.

DEM.: Anomenem $d = \text{mcd}(a, b)$.

$\Rightarrow$: Si té solució vol dir que existeixen x, y tals que $ax + by = c$ i per tant com que $d|a, d|b \Rightarrow d|ax + by = c \Rightarrow d|c$ o sigui $\text{mcd}(a, b)|c$.

$\Leftarrow$: Com que $d = \text{mcd}(a, b)$ sabem que existeixen x, y tals que $ax + by = d$ (identitat

de Bézout) i per tant

$$ax + by = d \Rightarrow \frac{a}{d}x + \frac{b}{d}y = 1 \Rightarrow a\frac{c}{d}x + b\frac{c}{d}y = c$$

per tant tenim que existeix una solució (solució particular) $(\frac{c}{d}x, \frac{c}{d}y)$. Recordem que sabem que $d|c$.

EX.: Comproveu que l'equació diofàntica $14.001x + 279y = 21$ té solució. Determineu una solució.

Fem l'algorisme d'Euclides extès:

1	0	1	-5	11
0	1	-50	251	-552
	50	5	2	8
14001	279	51	24	3
51	24	3	0	

$\rightarrow mcd(14001, 279) = 3 | 21 \Rightarrow$ té solució

$$11 \cdot 14001 + (-552) \cdot 279 = 3 \Rightarrow 77 \cdot 14001 + (-3864) \cdot 279 = 21 \Rightarrow \text{és solució}$$

$$(x_0, y_0) = (77, -3864)$$

A partir d'una solució particular (x_0, y_0) de l'equació diofàntica $ax + by = c$ podem obtenir les altres solucions (x, y) fixant-nos que:

$$\left. \begin{array}{l} ax_0 + by_0 = c \\ ax + by = c \end{array} \right\} \Rightarrow a(x - x_0) + b(y - y_0) = 0 \Rightarrow a(x - x_0) = -b(y - y_0) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{a}{d}(x - x_0) = -\frac{b}{d}(y - y_0)$$

sent $d = mcd(a, b)$. Sabem que $mcd(\frac{a}{d}, \frac{b}{d}) = 1$ i $\frac{a}{d} | -\frac{b}{d}(y - y_0)$ llavors pel Lema de Gauss tenim que $\frac{a}{d} | y - y_0$ per la qual cosa $y - y_0 = \frac{a}{d}t$ per cert t enter. Per tant $y = y_0 + \frac{a}{d}t$ i per la x obtenim:

$$a(x - x_0) + b(y_0 + \frac{a}{d}t - y_0) = 0 \Leftrightarrow a(x - x_0) + b\frac{a}{d}t = 0 \Leftrightarrow x - x_0 + b\frac{1}{d}t = 0 \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow x = x_0 - \frac{b}{d}t$$

o sigui que $x = x_0 - \frac{b}{d}t, y = y_0 + \frac{a}{d}t$. I tot parell de nombres amb aquesta forma són solució? Sí:

$$a(x_0 - \frac{b}{d}t) + b(y_0 + \frac{a}{d}t) = ax_0 - a\frac{b}{d}t + by_0 + b\frac{a}{d}t = ax_0 + by_0 = c$$

Per tant la recepta que obtenim és trobar una solució particular (x_0, y_0) de l'equació diofàntica $ax + by = c$ i utilitzar les fórmules $x = x_0 - \frac{b}{d}t, y = y_0 + \frac{a}{d}t$.

EX.: Determineu totes les solucions de l'equació diofàntica $14.001x + 279y = 21$.

Sabem que és solució particular $(x_0, y_0) = (77, -3864)$, $d = 3$ llavors totes les solucions són:

$$x = x_0 - \frac{b}{d}t = 77 - 93t, y = y_0 + \frac{a}{d}t = -3864 + 4667t$$

Resumim el resultat que hem obtingut en forma de proposició i resollem la pregunta

següent: si ens donen unes fórmules de la forma $x = x_0 + \lambda t, y = y_0 + \mu t$, com veiem que ens donen totes les solucions de l'equació diofàntica?

PROP.: Sigui l'equació diofàntica $ax + by = c$ amb $\text{mcd}(a,b) \mid c$ i sigui (x_0, y_0) una solució particular. Aleshores:

a) $x = x_0 - \frac{b}{d}t, y = y_0 + \frac{a}{d}t$ per a tot $t \in \mathbb{Z}$ ens proporciona totes les solucions de l'equació diofàntica;

b) $x = x_0 + \lambda t, y = y_0 + \mu t$ per a tot $t \in \mathbb{Z}$ ens proporciona totes les solucions de l'equació diofàntica si i només si

- $x = x_0 + \lambda t, y = y_0 + \mu t$ per a tot $t \in \mathbb{Z}$ són solució de l'equació
- $\text{mcd}(\lambda, \mu) = 1$

DEM.:

a) Ja està demostrat.

b)

$\Leftarrow$: Evident.

$\Rightarrow$: (81) Com que sabem que $\text{mcd}\left(\frac{a}{d}, \frac{b}{d}\right) = 1$ i que $x = x_0 - \frac{b}{d}t, y = y_0 + \frac{a}{d}t$ és una solució, llavors aquesta solució s'ha d'obtenir amb un valor t col·locat a les fórmules $x = x_0 + \lambda t, y = y_0 + \mu t$ o sigui que:

$$\left. \begin{array}{l} x_0 + \lambda t = x_0 - \frac{b}{d}t \\ y_0 + \mu t = y_0 + \frac{a}{d}t \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \lambda t = -\frac{b}{d}t \\ \mu t = \frac{a}{d}t \end{array} \right\} \Rightarrow t \mid \frac{b}{d}, t \mid \frac{a}{d} \Rightarrow t \mid \text{mcd}\left(\frac{a}{d}, \frac{b}{d}\right) = 1 \Rightarrow t = \pm 1$$

per tant $\lambda = -\frac{b}{d}, \mu = \frac{a}{d}$ o bé $\lambda = \frac{b}{d}, \mu = -\frac{a}{d}$ llavors $\text{mcd}(\lambda, \mu) = \text{mcd}\left(\frac{a}{d}, \frac{b}{d}\right) = 1$.

A més podríem dir que si unes fórmules d'aquesta forma donen totes les solucions les dues úniques possibilitats seran:

$$\left. \begin{array}{l} x = x_0 - \frac{b}{d}t \\ y = y_0 + \frac{a}{d}t \end{array} \right\} \text{ o bé } \left. \begin{array}{l} x = x_0 + \frac{b}{d}t \\ y = y_0 - \frac{a}{d}t \end{array} \right\}$$

Una altra formulació d'aquesta proposició és posant en lloc de la solució particular (x_0, y_0) una altra solució particular (x_1, y_1) i llavors la fórmula pot prendre una altra forma.

EX.: Li demaneu a un amic que multipliqui el dia que va néixer per 12 i el número del mes per 31 i que us digui el resultat de la suma d'aquestes quantitats. El resultat és 495 (és de l'Hugo). Esbrineu la data del seu aniversari.

Busquem x = dia del mes de l'aniversari de l'Hugo, y = número del mes de l'aniversari de l'Hugo de forma que sabem que $12x + 31y = 495$. Fem l'algorisme extès pels nombres 12 i 31 (observeu com el propi algorisme gira l'ordre dels dos nombres):

1	0	1	-2	3	-5	13
0	1	0	1	-1	2	-5
	0	2	1	1	2	2
12	31	12	7	5	2	1
12	7	5	2	1	0	

→ $\text{mcd}(12,31) = 1 \mid 495 \Rightarrow$ té solució l'equació

$$13 \cdot 12 + (-5) \cdot 31 = 1 \Rightarrow 495 \cdot 13 \cdot 12 + 495 \cdot (-5) \cdot 31 = 1 \Rightarrow \\ \Rightarrow 6435 \cdot 12 + (-2475) \cdot 31 = 495$$

Per tant la solució general serà:

$$x = x_0 - \frac{b}{d}t = 6435 - 31t, y = y_0 + \frac{a}{d}t = -2475 + 12t$$

Busquem una de les solucions que tingui sentit real en el nostre problema:

$$1 \leq 6435 - 31t \leq 31 \Leftrightarrow -6434 \leq -31t \leq -6404 \Leftrightarrow \frac{-6434}{-31} \geq t \geq \frac{-6404}{-31} \Leftrightarrow 207,5 \dots \geq t \geq 206$$

per tant $t = 207$ i llavors: $x = 6435 - 31 \cdot 207 = 18, y = -2475 + 12 \cdot 207 = 9 \rightarrow 18$ de setembre!!!

Ara farem un repàs del mínim comú múltiple i de les seves propietats començant per la definició:

DEF.: Pels nombres $a_1, a_2, \dots, a_n \in \mathbb{Z}$ anomenem $\text{mcm}(a_1, a_2, \dots, a_n) = 0$ si algun $a_i = 0$ i serà $\text{mcm}(a_1, a_2, \dots, a_n) = m$ l'únic nombre enter amb les propietats següents:

- $m > 0$ i $a_i \mid m$ per a cada $i = 1, 2, \dots, n$
- si $m' > 0$ i $a_i \mid m'$ per a cada $i = 1, 2, \dots, n$ aleshores $m \leq m'$.

Per la definició és immediat que $\text{mcm}(a_1, a_2, \dots, a_n) \geq 0$ i que $\text{mcm}(a_1, a_2, \dots, a_n) = 0$ només en el cas que algun dels nombres sigui 0.

Com a propietats importants del mínim comú múltiple tenim:

PROP.: Siguin $a, b \in \mathbb{Z}$.

1. Si $a \mid b$ llavors $\text{mcm}(a, b) = |b|$.

2. El mínim comú múltiple no depèn del signe:

$$\text{mcm}(a, b) = \text{mcm}(a, -b) = \text{mcm}(-a, b) = \text{mcm}(-a, -b).$$

DEM.:

1. Per la hipòtesi, si $a = 0$ llavors $b = 0$ i per tant $\text{mcm}(a, b) = 0, |b| = 0$. El mateix passa si $b = 0$ i $a \neq 0$. El cas important és el següent: si $a \neq 0$ i $b \neq 0$ llavors $|b|$ és un múltiple de b i de a i a més el múltiple més petit no nul positiu de b és $|b|$.

2. El mínim comú múltiple no depèn del signe ja que la divisibilitat no depèn del signe.

El segon bloc de propietats utilitza la factorització pels càlculs i demostracions:

PROP.: Siguin $a, b, c \in \mathbb{Z}$.

1. Si expressem els nombres $a = \varepsilon_1 p_1^{e_1} p_2^{e_2} \dots p_k^{e_k}$, $b = \varepsilon_2 p_1^{f_1} p_2^{f_2} \dots p_k^{f_k}$ amb $\varepsilon_1, \varepsilon_2 = \pm 1$, cada p_i primer i cada $e_i \geq 0$ llavors

$$\text{mcm}(a, b) = p_1^{\max(e_1, f_1)} p_2^{\max(e_2, f_2)} \dots p_k^{\max(e_k, f_k)}.$$

2. $\text{mcd}(a, b) \text{mcm}(a, b) = |ab|$

3. Un enter és múltiple comú de dos nombres si i només si és múltiple del mínim comú múltiple, o sigui:

$$a|c, b|c \Leftrightarrow \text{mcm}(a, b)|c$$

4. $\text{mcm}(\text{mcm}(a, b), c) = \text{mcm}(a, \text{mcm}(b, c)) = \text{mcm}(a, b, c)$

DEM.: fem les demostracions per nombres no nuls (pels nuls són fàcils de veure les propietats).

1. Per la definició del mínim comú múltiple.

2. Com que $\text{mcm}(a, b) = p_1^{\max(e_1, f_1)} p_2^{\max(e_2, f_2)} \dots p_k^{\max(e_k, f_k)}$ i $\text{mcd}(a, b) = p_1^{\min(e_1, f_1)} p_2^{\min(e_2, f_2)} \dots p_k^{\min(e_k, f_k)}$ llavors $\text{mcd}(a, b) \text{mcm}(a, b) = |ab|$ perquè $\max(e_i, f_i) + \min(e_i, f_i) = e_i + f_i$.

3. Si $a = \varepsilon_1 p_1^{e_1} p_2^{e_2} \dots p_k^{e_k}$, $b = \varepsilon_2 p_1^{f_1} p_2^{f_2} \dots p_k^{f_k}$, $c = \varepsilon_3 p_1^{g_1} p_2^{g_2} \dots p_k^{g_k}$, la propietat es redueix al fet que:

$$a|c, b|c \Leftrightarrow e_i \leq g_i, f_i \leq g_i \text{ per a tot } i \Leftrightarrow \max(e_i, f_i) \leq g_i \text{ per a tot } i$$

4. De la mateixa manera que l'anterior es redueix a utilitzar el fet que:

$$\max(\max(e_i, f_i), g_i) = \max(e_i, \max(f_i, g_i)) = \max(e_i, f_i, g_i)$$

EX.: (90) Suposem que p és primer. Demostreu que són equivalents:

a) $p|a$.

b) $\text{mcm}(p, a) = |a|$.

c) $p|a^2$

d) $p^2|a^3$.

Veiem cadascuna de les implicacions:

a) $\Rightarrow$ b): feta abans

b) $\Rightarrow$ c): sabem que per hipòtesi $\text{mcm}(p, a) = |a|$ llavors $p|$

$$|a| \Rightarrow |a| = kp \Rightarrow a = \pm kp \Rightarrow a^2 = (k^2 p) \cdot p \Rightarrow p|a^2$$

c) $\Rightarrow$ d): sabem que $p|a^2$ llavors $p|a^2 = a \cdot a \Rightarrow p|a$ o $p|a$ i per tant

$$a = kp \Rightarrow a^3 = k^3 p^3 = (k^3 p) p^2 \Rightarrow p^2|a^3$$

d) $\Rightarrow$ a): sabem en aquest cas que $a^3 = kp^2$ d'aquí tenim que $p|a^3 = a \cdot a^2 \Rightarrow p|a$ o $p|a^2$. ne le primer cas ja estaria i en el segon tornem a repetir l'aplicació del lema d'Euclides.

EX.: (91) Demostreu que si $a_1, a_2, \dots, a_n$ són primers entre si dos a dos, llavors $\text{mcm}(a_1, a_2, \dots, a_n) = |a_1 a_2 \dots a_n|$.

Com que són primers dos a dos, no podran tenir cap factor en comú per tant podem suposar que tenen nombres primers diferents a la descomposició factorial:

$$a_1 = \varepsilon_1 p_{11}^{e_{11}} p_{12}^{e_{12}} \dots p_{1k_1}^{e_{1k_1}}, a_2 = \varepsilon_2 p_{21}^{e_{21}} p_{22}^{e_{22}} \dots p_{2k_2}^{e_{2k_2}}, \dots, a_n = \varepsilon_n p_{n1}^{e_{n1}} p_{n2}^{e_{n2}} \dots p_{nk_n}^{e_{nk_n}} \text{ amb } e_{ij} \geq 0$$

amb $p_{11}, p_{12}, \dots, p_{1k_1}, p_{21}, p_{22}, \dots, p_{2k_2}, \dots, p_{n1}, p_{n2}, \dots, p_{nk_n}$ nombres primers diferents. Per tant el mínim comú múltiple serà molt fàcil de calcular per ser tots primers diferents:

$$mcm(a_1, a_2, \dots, a_n) = p_{11}^{e_{11}} p_{12}^{e_{12}} \dots p_{1k_1}^{e_{1k_1}} p_{21}^{e_{21}} p_{22}^{e_{22}} \dots p_{2k_2}^{e_{2k_2}} \dots p_{n1}^{e_{n1}} p_{n2}^{e_{n2}} \dots p_{nk_n}^{e_{nk_n}} = |a_1 a_2 \dots a_n|$$

EX.: (92) Demostreu que $mcm(ca, cb) = |c| mcm(a, b)$.

Suposem que $a = \varepsilon_1 p_1^{e_1} p_2^{e_2} \dots p_k^{e_k}$, $b = \varepsilon_2 p_1^{f_1} p_2^{f_2} \dots p_k^{f_k}$, $c = \varepsilon_3 p_1^{g_1} p_2^{g_2} \dots p_k^{g_k}$ amb $e_i, f_i, g_i \geq 0$. Llavors:

- $|c| mcm(a, b) = p_1^{g_1} p_2^{g_2} \dots p_k^{g_k} mcm(\varepsilon_1 p_1^{e_1} p_2^{e_2} \dots p_k^{e_k}, \varepsilon_2 p_1^{f_1} p_2^{f_2} \dots p_k^{f_k}) =$
 $= p_1^{g_1} p_2^{g_2} \dots p_k^{g_k} p_1^{\max(e_1, f_1)} p_2^{\max(e_2, f_2)} \dots p_k^{\max(e_k, f_k)} = p_1^{g_1 + \max(e_1, f_1)} p_2^{g_2 + \max(e_2, f_2)} \dots p_k^{g_k + \max(e_k, f_k)}$
- $mcm(ca, cb) = mcm(\varepsilon_3 p_1^{g_1} p_2^{g_2} \dots p_k^{g_k} \varepsilon_1 p_1^{e_1} p_2^{e_2} \dots p_k^{e_k}, \varepsilon_3 p_1^{g_1} p_2^{g_2} \dots p_k^{g_k} \varepsilon_2 p_1^{f_1} p_2^{f_2} \dots p_k^{f_k}) =$
 $= mcm(\varepsilon_1 \varepsilon_3 p_1^{g_1 + e_1} p_2^{g_2 + e_2} \dots p_k^{g_k + e_k}, \varepsilon_2 \varepsilon_3 p_1^{g_1 + f_1} p_2^{g_2 + f_2} \dots p_k^{g_k + f_k}) =$
 $= p_1^{\max(g_1 + e_1, g_1 + f_1)} p_2^{\max(g_2 + e_2, g_2 + f_2)} \dots p_k^{\max(g_k + e_k, g_k + f_k)}$

Per tant només caldrà veure si $g_i + \max(e_i, f_i) = \max(g_i + e_i, g_i + f_i)$ cosa evident perquè és el mateix fer el màxim abans de sumar un número a tots dos que fer les sumes i després el màxim.

6. CONGRUÈNCIES

En el darrer capítol del curs estudiarem la relació d'equivalència "ser congruent mòdul m " per un m natural no nul que ja vam estudiar en algun exemple particular de m a l'apartat de relacions d'equivalència. Aquesta relació d'equivalència és molt útil. Primer definim-les formalment:

DEF.: En el conjunt dels nombres enters $\mathbb{Z}$ sigui $m \geq 1$ i considerem la relació

$$a \equiv b \pmod{m} \Leftrightarrow m | a - b$$

(es diu que a és congruent amb b mòdul m)

Aquesta relació té unes propietats importants:

PROP.: Siguin $a, b, m \in \mathbb{Z}$, $m \geq 1$.

1. La relació de congruència mòdul m és una relació d'equivalència.
2. Aquesta relació admet aquestes formes equivalents:

$$a \equiv b \pmod{m} \Leftrightarrow m | a - b \Leftrightarrow b = a + km \text{ per cert enter } k \Leftrightarrow a \text{ i } b \text{ tenen el mateix residu al dividir per } m$$

DEM.:

1. La relació és reflexiva, simètrica i transitiva:

REFLEXIVA: $a \equiv a \pmod{m} \Leftrightarrow m | a - a = 0$ cosa evident

SIMÈTRICA:

$$a \equiv b \pmod{m} \Leftrightarrow m | a - b \Rightarrow a - b = km \Rightarrow b - a = -km \Rightarrow b \equiv a \pmod{m}$$

TRANSITIVA:

$$\left. \begin{array}{l} a \equiv b \pmod{m} \\ b \equiv c \pmod{m} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} m | a - b \\ m | b - c \end{array} \right\} \Rightarrow m | a - b + b - c = a - c$$

2. La primera equivalència és evident per la definició de divisibilitat:

$$a \equiv b \pmod{m} \Leftrightarrow m|a - b \Leftrightarrow \text{existeix un enter } k \text{ tal que} \\ a - b = km \Leftrightarrow a = b + km$$

Si fem la divisió entera de b entre m obtenim q, r tals que $b = qm + r$ i $0 \leq r < |m|$ i com que

$$a = b + km = qm + r + km = (b + k)m + r$$

amb $0 \leq r < |m|$ però com que el quocient i el residu són únics tenim que el residu de la divisió de a entre m té també residu r (i quocient $b + k$).

EX.: Determineu les classes d'equivalència i el conjunt quocient per la relació de congruència mòdul $m = 5$.

Sabem que al dividir per $m = 5$ els possibles residus són $0, 1, 2, 3, 4$, llavors:

$$\bar{0} = \{\dots, -10, -5, 0, 5, 10, 15, \dots\}$$

$$\bar{1} = \{\dots, -9, -4, 1, 6, 11, 16, \dots\}$$

$$\bar{2} = \{\dots, -8, -3, 2, 7, 12, 17, \dots\}$$

$$\bar{3} = \{\dots, -7, -2, 3, 8, 13, 18, \dots\}$$

$$\bar{4} = \{\dots, -6, -1, 4, 9, 14, 19, \dots\}$$

$$\mathbb{Z}/\equiv = \{\bar{0}, \bar{1}, \bar{2}, \bar{3}, \bar{4}\}$$

DEF.: Per la relació de congruència mòdul m denotarem les classes d'equivalència per $\bar{a}$ i al conjunt quocient per $\mathbb{Z}_m = \{\bar{a} : a \in \mathbb{Z}\}$.

S'observa que com tenim m residus possibles $0, 1, 2, \dots, m - 1$ de la divisió d'un nombre per m tindrem que $\mathbb{Z}_m = \{\bar{0}, \bar{1}, \bar{2}, \dots, \overline{m-1}\}$.

Una de les propietats més importants del conjunt $\mathbb{Z}_m$ és que es pot definir una suma i una multiplicació. Veiem un exemple primer:

EX.: Si definim a $\mathbb{Z}_4 = \{\bar{0}, \bar{1}, \bar{2}, \bar{3}\}$ les operacions $\bar{a} + \bar{b} = \overline{a + b}$, $\bar{a} \cdot \bar{b} = \overline{a \cdot b}$ determineu la taula de la suma i de la multiplicació.

La taula de la suma i de la multiplicació queda:

+	$\bar{0}$	$\bar{1}$	$\bar{2}$	$\bar{3}$
$\bar{0}$	$\bar{0}$	$\bar{1}$	$\bar{2}$	$\bar{3}$
$\bar{1}$	$\bar{1}$	$\bar{2}$	$\bar{3}$	$\bar{0}$
$\bar{2}$	$\bar{2}$	$\bar{3}$	$\bar{0}$	$\bar{1}$
$\bar{3}$	$\bar{3}$	$\bar{0}$	$\bar{1}$	$\bar{2}$

•	$\bar{0}$	$\bar{1}$	$\bar{2}$	$\bar{3}$
$\bar{0}$	$\bar{0}$	$\bar{0}$	$\bar{0}$	$\bar{0}$
$\bar{1}$	$\bar{0}$	$\bar{1}$	$\bar{2}$	$\bar{3}$
$\bar{2}$	$\bar{0}$	$\bar{2}$	$\bar{0}$	$\bar{2}$
$\bar{3}$	$\bar{0}$	$\bar{3}$	$\bar{2}$	$\bar{1}$